

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Економічний факультет
«13» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ РИНОК»**

Галузь знань 07 *«Управління та адміністрування»*

Спеціальність 072 *«Фінанси, банківська справа та страхування»*

Освітня програма *Корпоративні фінанси*

Факультет *Економічний*

Розробники: *Ольга ФАЙЧУК, доцент кафедри банківської справи та страхування, к.е.н., доцент*

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»

Дисципліна "Фінансовий ринок" вивчає сутність та функції, які виконує фінансовий ринок, основні види фінансових інструментів, що перебувають в обігу на фінансовому ринку; діяльність державних та недержавних банківських установ на фінансовому ринку; наукові засади його розбудови як цілісного механізму перерозподілу фінансових ресурсів між державою, юридичними та фізичними особами. Особливу увагу приділено фондовому ринку як ключовому сегменту фінансового ринку, що забезпечує ефективну мобілізацію інвестиційних ресурсів, організацію торгівлі цінними паперами та формування ринкових механізмів ціноутворення. Вивчаються структура фондового ринку, його інститути, учасники, інструменти, а також регуляторна база, що забезпечує його стабільне функціонування в умовах розвитку національної економіки та інтеграції у світовий фінансовий простір.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Освітня програма	Корпоративні фінанси	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	4	-
Семестр	7	-
Лекційні заняття	30 год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	- год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	60 год.	- год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	- год.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в розширенні знань та поглибленні навичок

студентів щодо організації операцій на фінансовому ринку, механізму проведення їх та особливостей розвитку світових фондових систем, політику формування портфельних інвестицій.

Завдання дисципліни - подати в необхідному обсязі теоретичний матеріал, який включає наукові розробки вітчизняних та зарубіжних вчених; дати структурне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин між емітентами, інвесторами, професійними учасниками, регулюючими органами та організаціями; визначити сукупність заходів, що забезпечують оптимальний ризик на фінансовому ринку та сформувати широку і правильну уяву студентів про взаємозв'язок дисципліни “Фінансовий ринок” з іншими професійними дисциплінами.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК 13. Здатність системно оцінювати фінансові показники для обґрунтування ефективних управлінських рішень на підприємстві.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПРН 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПРН 25. Виявляти резерви підвищення ефективності управління корпоративними фінансами підприємства.

2. Програма та структура навчальної дисципліни ОК25

Назви змістових	Кількість годин				
	денна форма			заочна форма	
	тижні	усього	у тому числі	усього	у тому числі

модулів і тем			л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Сутність фінансового ринку та основи його організації									
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	1	10	2	2	18	-	-	-	-
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	2	10	2	2		-	-	-	-
Тема 3. Фінансові посередники	3	10	2	2		-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1		30	6	6	18	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Специфіка організації фінансових ринків									
Тема 4. Ринок цінних паперів	4-5	18	6	6	24	-	-	-	-
Тема 5. Ринок похідних фінансових інструментів	6-7	14	4	4		-	-	-	-
Тема 6. Грошовий ринок та ринок банківських позичок	8-9	14	4	4		-	-	-	-
Тема 7. Валютний ринок	10-11	14	4	4		-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2		60	18	18	24	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Ризик та дохід на капітал									
Тема 8. Процентні ставки та вартість грошей у часі	12	10	2	2	18	-	-	-	-
Тема 9. Ризик, методи його оцінки та управління	13-14	10	2	2		-	-	-	-
Тема 10. Фондова біржа. Фондові індекси	15	10	2	2		-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3		30	6	6	18	-	-	-	-
УСЬОГО ГОДИН		120	30	30	60	-	-	-	-

1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2
2	Регулювання фінансового ринку	2
3	Фінансові посередники	2
4	Ринок цінних паперів	6
5	Ринок похідних фінансових інструментів	4
6	Грошовий ринок та ринок банківських позичок	4
7	Валютний ринок	4
8	Процентні ставки та вартість грошей у часі	2
9	Ризик, методи його оцінки та управління	2
10	Фондова біржа. Фондові індекси	2
	<i>Всього</i>	<i>30</i>

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2
2	Регулювання фінансового ринку	2
3	Фінансові посередники	2
4	Ринок цінних паперів	6
5	Ринок похідних фінансових інструментів	4
6	Грошовий ринок та ринок банківських позичок	4
7	Валютний ринок	4
8	Процентні ставки та вартість грошей у часі	2
9	Ризик, методи його оцінки та управління	2
10	Фондова біржа. Фондові індекси	2
	<i>Всього</i>	<i>30</i>

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінансовий ринок: структура, регуляторне середовище та роль фінансових посередників	18
2	Сегменти фінансового ринку: цінні папери, гроші, деривативи та валюта	24
3	Фондовий ринок: оцінка вартості, ризиків та біржових індикаторів	18
	<i>Всього</i>	<i>60</i>

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- захист індивідуальних робіт.

7. Методи навчання.

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності ОК25

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Сутність фінансового ринку та основи його організації		
Практична робота 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	ПРН: 7,10 У тому числі здобувач повинен Розуміти теоретичні питання утворення, акумулювання та перерозподілу капіталу; Знати особливості державного регулювання фінансового ринку; Застосовувати світові тенденції розвитку фінансового посередництва в Україні	10
Практична робота 2. Регулювання фінансового ринку		10
Практична робота 3. Фінансові посередники		10
Самостійна робота 1. Фінансовий ринок: структура, регуляторне середовище та роль фінансових посередників		10
Модульна контрольна робота 1		60
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Специфіка організації фінансових ринків		
Практична робота 4. Ринок цінних паперів	ПРН: 10, 21,25 У тому числі здобувач повинен розуміти суть і функції цінової політики фінансових інструментів та граничну межу фіктивного капіталу; аналізувати сучасний стан та перспективи розвитку грошового ринку; використовувати знання при виборі похідного інструменту при хеджуванні;	10
Практична робота 5. Грошовий ринок та ринок банківських позичок		10
Практична робота 6. Ринок похідних фінансових інструментів		10

Практична робота 7. Валютний ринок	використовувати набуті знання при розрахунку крос-курсів	10
Самостійна робота 2. Сегменти фінансового ринку: цінні папери, гроші, деривативи та валюта		10
Модульна контрольна робота 2.		50
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Ризик та дохід на капітал		
Практична робота 8. Процентні ставки та вартість грошей у часі	ПРН: 10,21,25 У тому числі здобувач повинен вміти розрахувати за фінансовими показниками корпорацій поведінку емітента та інвестора; Застосовувати навички фінансових обрахувань коефіцієнтів аналізу фінансових інструментів; знати механізм торгів на фондовій біржі.	10
Практична робота 9. Ризик, методи його оцінки та управління		20
Практична робота 10. Фондова біржа. Фондові індекси		20
Самостійна робота 3. Фондовий ринок: оцінка вартості, ризиків та біржових індикаторів		10
Модульна контрольна робота 3.		40
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	(M1 + M2+M3)/3*0,7 ≤ 70	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із
-----------------------------------	--

перескладання:	дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Костюк В.А., Файчук О.В. Електронний курс дисципліни «Фінансовий ринок». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1169>
2. Костюк В.А., Файчук О.В. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» для студентів ОС «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (ОП Корпоративні фінанси). НУБіП України, 2024. 64 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Арутюнян С.С. Фінансовий ринок: навч. посіб. Київ: Гуляєва В.М., 2018. 484 с.
2. Завгородня Т. П., Костюк В.А, Холодний Г.О., Скрипник В.В. Безпекове стратегування управління інноваційними бізнес–процесами та капіталізацією в агропродовольчій сфері в умовах глобалізації фінансових ринків. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 3. С. 116-124. <http://doi.org/10.5281/zenodo.6678274>
3. Костюк В.А., Бобирець Я.В., Файчук О.В. Тенденції розвитку банківського кредитування економіки в Україні. Електронне наукове фахове видання "Соціально-економічні проблеми і держава". 2021. №2 (25), С.29-40. URL: <https://sepd.tntu.edu.ua/index.php/en/archive/-125-2021>
4. Костюк В.А., Владика Ю. П., Охріменко В.В. Управління інвестиційним портфелем банку//Фаховий науковий журнал "Приазовський економічний вісник". 2021. №2 (25). С. 165-168.
5. Костюк В.А., Коробович Л.П., Владика Ю.П. Чинники впливу на інвестиційну активність аграрних підприємств регіону. Вісник ХНТУ. 2022. №1(80), С. 135-141.
6. Костюк В.А., Костик К.Ю., Файчук О.В., Розвиток фондового ринку в Україні в умовах війни. *Ефективна економіка*. №11. 2023. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2513/2549>
7. Костюк В.А., Степаненко Я.О., Файчук О.В. Розвиток діджитал-банкінгу в структурі механізму дистанційного обслуговування банку в умовах військового стану. *Економіка і управління бізнесом*. – Випуск 14, №4. 2023. С. 54-68. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/bioeconomy/article/view/48648>

8. Костюк В.А., Файчук О.В., Цицюра В.В. Факторний аналіз прибутку комерційного банку. *Фаховий науково-практичний журнал "Інфраструктура ринку"*. 2020. №48. С. 246-250.
9. Слав'юк Н. Р. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Київ. НаУКМА, 2022. 206 с.
10. Трусова Н.В., Нестеренко С.А., Якушева І.Є. та ін. Фінансовий ринок. Навчальний посібник. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/14734>
11. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <https://aub.org.ua>
12. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
14. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://mof.gov.ua/uk>
15. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://bank.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>
17. Сторінка сайту економічного факультету. URL: <https://nubip.edu.ua/structure/ef>
18. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf
19. Україна фінансова – інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. URL: <http://www.ufin.com.ua>
20. Цифрові гроші. Освітній серіал на платформі «Дія.Освіта». URL: https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-money?gad_source=1&gbraid=0AAAAApx72VSNvROIiv0DvaOwmSqPCupBF&gclid=Cj0KCQiAsaS7BhDPAReIsAAX5cSDvkYkrqlJDDqrqiAMFmJZEg3dBcPMUo0wcK2fG6wRGAVgXawIaJb0aAhY2EALw_wcB
21. Banking system: tutorial / Kostiuk V.A., Muravskiy O.A., Faichuk O.V., Shvets N.R. Kyiv : NUBIP, 2024. 408 p.
22. Faichuk Olga, Faichuk Oleksandr. The role of banks in crediting of innovative projects to ensure sustainable development of the agricultural sector. National and world financial and economic systems in the conditions of modern challenges: N.Davydenko, T.Kosova, O.Lemishko, Yu.Nehoda, T.Oliynyk and others: [Ed. By Doctor of Economic Sciences, Prof.Davydenko N.]. Collective monograph Verlag. SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, 2022. pp.228-251
23. Kostiuk V., Marushchak, L., Pavlykivska, O., Khrapunova, Y., Berezovska, L. The Economy of Digitalization and Digital Transformation: Necessity and Payback. 2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies, ACIT – Proceedings, p. 305-308. URL: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57226751386>
24. Kostiuk, V., Perevozova, I., Malynka, O., Nitsenko, V., Mishchenko, V. Analysis of Trends in Mortgage Lending in the Agricultural Sector of Ukraine. 2023,

16(5), 255, p. 1-17. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85160275978&origin=AuthorNamesList&txGid=a4f24e7ec0bece8c98cf8449bcc85f46&isValidNewDocSearchRedirection=false>

25. Labenko, Oleksandr, Lymar, Valeriia, Faichuk, Olga, Dolzhenko, Inna, Hutsol, Taras, Belei, Svitlana, Parafiniuk, Stanisław, Kwasniewski, Dariusz, Tabor, Sylwester, Kiurcheva, Lyidmila. Assessment of the Efficiency of the Financial Mechanism of Environmental Management. Production Engineering Archives. Volume 30 (2024): Issue 3 (September 2024) - <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85204433257&origin=resultslist>

26. Managing bank profitability in terms of challenges and threats: monograph / Oksana Drahan, Viktoriia Kostiuk, Oiga Faichuk, Oleksandr Faichuk. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. 104 p.

27. Mechanism for the Implementation of Remote Banking Services in the Context of Modern Challenges and Threats: monograph / Viktoriia Kostiuk., Olha Faichuk, Oleksii Muravskyi. Tallinn: Teadmus OÜ, 2024. URL: https://api.teadmus.org/storage/published_books/MECHANISM_FOR_THE_IMPLEMENTATION/monograph.pdf